

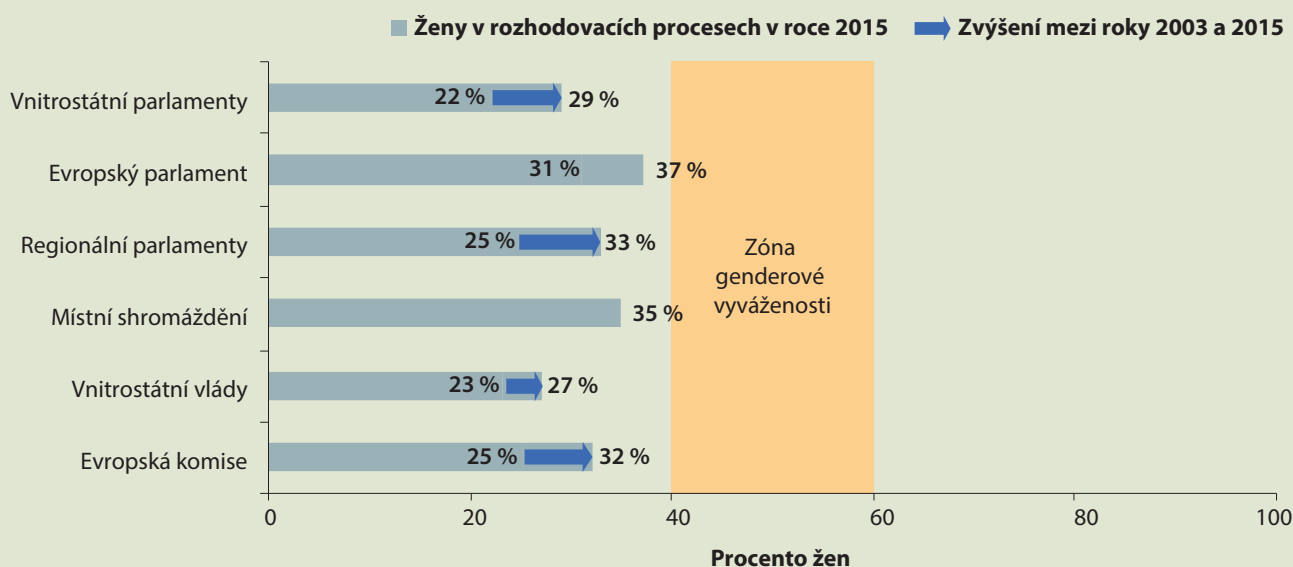
Rovné zapojení žen a mužů v politice je důležitou podmínkou pro účinnou demokracii a řádnou správu. Kromě posilování a prohlubování demokratického systému má zapojení žen do politického rozhodování mnoho pozitivních dopadů na společnost, což může zlepšit životy žen i mužů. Mezi přínosy můžeme zařadit spravedlivější společnosti a správu podporující začlenění, vyšší životní úroveň, pozitivní vývoj v oblasti vzdělání, zdravotnictví a infrastruktury a pokles politické korupce.

Pozvolná, avšak plynulá cesta žen na vrchol

Během posledního desetiletí ženy postupně zvyšovaly své počty na vrcholových vedoucích pozicích v politických institucích a institucích veřejné správy napříč EU. Graf níže ukazuje pokrok, kterého bylo od roku 2003 dosaženo na místní, regionální, vnitrostátní a evropské úrovni.

Obrázek 1 – Zlepšení vyváženého zastoupení žen a mužů v politické moci v EU-28 v letech 2003–2015

Muži nadále drží vedení v politických stranách

Ženy na okraji neformálních sítí

Většinu politických stran v EU řídí muži, což ukazuje zpráva institutu EIGE o rovnosti žen a mužů v oblasti moci a rozhodovacích procesů (2015). Zpráva poukazuje na skutečnost, že ženy představovaly pouze 13 % z počtu předsedů a 33 % z počtu místopředsedů hlavních politických stran v EU v roce 2014. Formální a neformální sítě v rámci politických stran jsou klíčové pro dosažení nejvyšších postů, zachování podpory straně a provádění politických změn. Neformální získávání kontaktů po pracovní době je výsadou zejména mužů. Existence těchto sítí v oblastech, kde převládají muži, může tedy udržovat mužskou dominanci a vůdčí postavení (zpráva institutu EIGE o rovnosti žen a mužů v oblasti moci a rozhodovacích procesů).

Genderové stereotypy brání ženám v postupu na nejvyšší posty

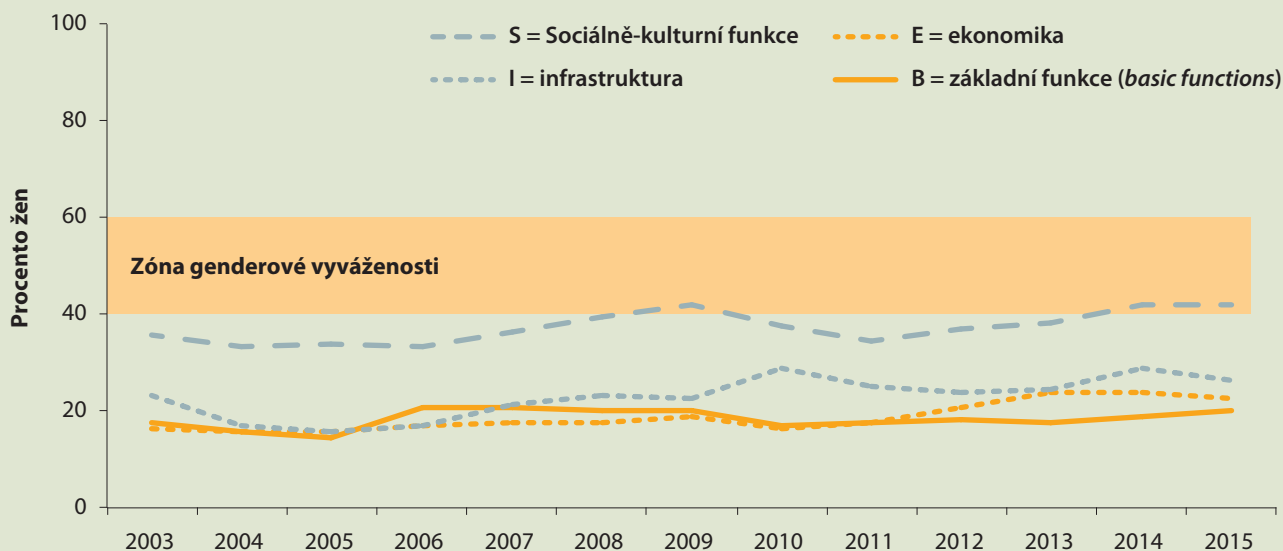
Přetrvávající genderové stereotypy a interní kultura mnoha politických stran, která se vyznačuje

převládajícím vůdčím postavením mužů, nadále brání rovnému zastoupení. Z historického hlediska zaujímali vedoucí pozice zejména muži. Vlastnosti a očekávání, jež se očekávají od vedoucích představitelů, například asertivita, dominance nebo racionální myšlení, se obvykle přisuzují mužům, a proto se i vedoucí postavení s muži obvykle spojuje. Genderové stereotypy se také promítají do rozdělování vládních portfolií a vysokých správních pozic na ministerstvech. Muži ovládají ministerstva související se základními státními funkcemi, jako je obrana, spravedlnost a zahraniční politika, zatímco ženy se soustředí na ministerstva se sociálně-kulturní úlohou, což posiluje stereotypní očekávání, že ženy se lépe hodí do oblastí, jako je vzdělávání, zdravotnictví a kultura.

Politické strany ženám zavírají dveře

Politické strany hrají klíčovou úlohu při určování úrovně a kvality příležitostí žen podílet se na politice strany. Příležitosti žen vstoupit na vedoucí posty jsou také v rukou politických stran a stranických elit ovládajících postupy výběru a přijímání. Politické strany také určují pořadí na kandidátkách, užší výběr pro volební obvody a strukturu strany. Z těchto důvodů se politické strany mnohdy označují za „vrátné“.

Obrázek 2 – Podíl žen ve vládách podle typu portfolia (EU-28, 2003–2015)

Co se děje pro zlepšení vyváženého zastoupení žen a mužů?

V několika členských státech EU byly v zájmu zvýšeného úsilí na dosažení rovnosti žen a mužů v politických rozhodovacích procesech zavedeny genderové kvóty, které mají v politice nastolit rovnost žen a mužů a zavést jejich vyvážené zastoupení na kandidátkách. Podle zjištění průzkumu institutu EIGE dosáhly od roku 2003 členské státy s povinnými nebo dobrovolnými kvótami nejvýraznějšího navýšení zastoupení žen v politice. Čísla ukazují, že v roce 2014 došlo k nárůstu o 10 procentních bodů a bylo dosaženo průměrně 29 % žen ve vnitrostátních parlamentech. V zemích, které kvóty nezavedly, zůstal za posledních deset let podíl zastoupení žen na 27 % a došlo pouze k minimálnímu průměrnému navýšení. Kvóty představují jedno z opatření na zlepšení vyváženého zastoupení žen a mužů, avšak samy o sobě nestačí. Je zapotřebí i dalších opatření, jako jsou veřejné diskuze, kampaně, pravidelné monitorovací a celostní programy na povzbuzení většího počtu žen ke vstupu do politiky.

Dobrá praxe pro zvýšení úlohy žen v politickém rozhodovacím procesu

Institut EIGE určil řadu postupů dobré praxe s cílem vybavit a posílit více žen příslušnými dovednostmi, které potřebují pro politickou kariéru v prostředí, které je diverzifikovanější a reprezentativnější.

Cílená opatření a iniciativy: Závazná zákonná nebo dobrovolná opatření prováděná politickými stranami zvyšují účast žen na rozhodovacích procesech. Pro pokrok je také důležitý širší soubor cílených pobídek, například veřejná diskuze, zvyšování povědomí a transparentnější postupy nábory a kariérního rozvoje.

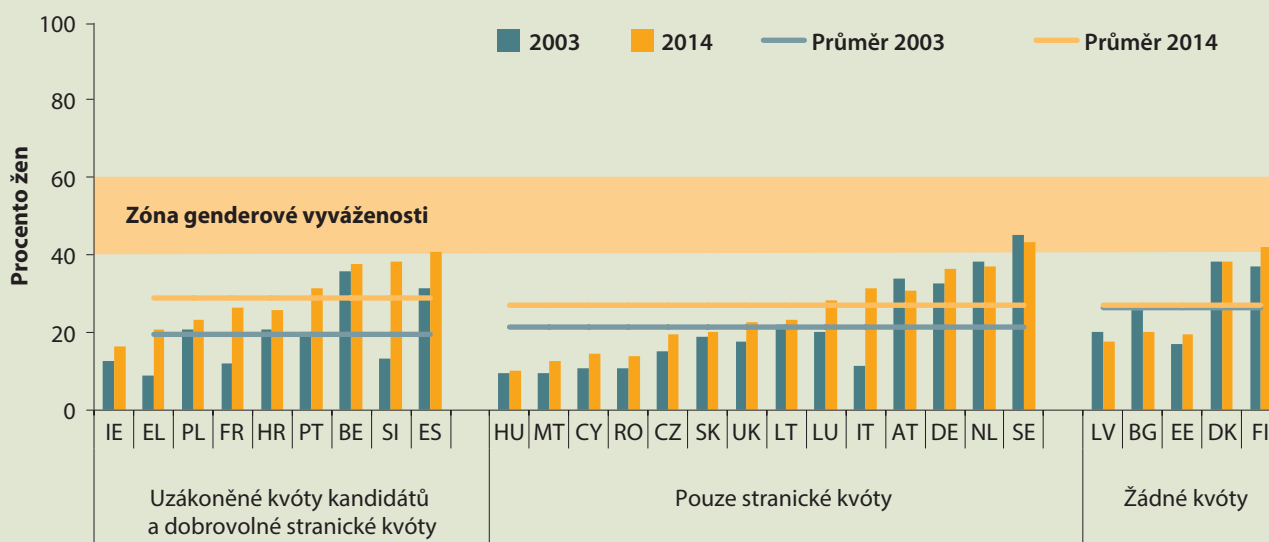
Pravidelné sledování: Je důležité sledovat vývoj a hodnotit, které iniciativy jsou úspěšné a které nikoliv. Databáze genderových statistik institutu EIGE může se sledováním pomoci, jelikož zajišťuje přístup k genderově členěným údajům, které lze srovnat napříč všemi členskými státy EU.

Institut EIGE pravidelně vypracovává zprávy, které na základě požadavků předsednictví Rady Evropské unie hodnotí různé oblasti Pekingské akční platformy. Mezi nejnovější zprávy patří:

- Rovnost žen a mužů v mocenských a rozhodovacích pozicích (2016),
- Rozdíl ve výši důchodů žen a mužů v EU (2015),
- Rovnost žen a mužů a ekonomická nezávislost: práce na částečný úvazek a samostatná výdělečná činnost (2014).

Všechny předchozí zprávy a publikace institutu EIGE týkající se Pekingské akční platformy si můžete prohlédnout na adrese <http://eige.europa.eu/monitoring-the-bpfa>

Obrázek 3 – Podíl žen ve vnitrostátních parlamentech, kde se uplatňují kvóty (EU-28, 2003–2015)

Zapojit mladé ženy: Pokud se do politického života nepřiláká více mladých žen, nedostatečné zastoupení mladých žen ve volených funkcích bude přetrvávat. Mentorování, školení, veřejné kampaně a navazování profesionálních kontaktů může hrát důležitou úlohu při podpoře většího počtu žen, aby se ucházely o funkce, a pro jejich přípravu na politickou kariéru.

Několik slov o parlamentech zohledňujících rovnost žen a mužů

Parlamentské instituce, které pro ženy vytvářejí podpůrné prostředí bez obtěžování na pracovišti a diskriminačních praktik, mohou podpořit více žen, aby se aktivně zapojily do politiky. Institut EIGE vyvíjí on-line interaktivní

Genderová vyváženost: Za přijatelný poměr se obvykle považuje hodnota 40/60.

Rovné zastoupení žen a mužů: Číslem vyjádřený koncept, často uváděný jako poměr 50/50.

Kritické množství: Pokud alespoň 30 % žen nebo mužů je zastoupeno na rozhodovacích postech.

Další informace o rovnosti žen a mužů naleznete v glosáři a slovníku o rovnosti pohlaví institutu EIGE.

<http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus>

nástroj, který pomáhá změřit „genderovou citlivost“ politické instituce. Tento nástroj sleduje celou řadu klíčových kritérií, od volebních systémů po pracovní podmínky v parlamentech. Zkoumáním překážek, jimž ženy jako političky čelí ve všech fázích své kariéry, tento nový nástroj institucím pomůže odhalit diskriminační praktiky a vytvořit opatření pro jejich řešení.

Politické priority EU

Závazek EU na rovnost mezi ženami a muži v rozhodovacích procesech podporuje dokument Evropské komise „Strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů v letech 2016–2019“. Podporu rovnosti žen a mužů v rozhodovacích procesech uvádí jako jednu z prioritních oblastí. Dokument také v úzké spolupráci s institutem EIGE nastiňuje opatření pro sběr a šíření údajů o ženách a mužích ve vysokých rozhodovacích funkcích.

Evropský pakt pro rovnost žen a mužů 2011–2020 znovu potvrzuje závazek Rady v oblasti rovnosti žen a mužů a konkrétně také usiluje o to „prosazovat posílení postavení žen v politickém a ekonomickém životě“.

Evropský institut pro rovnost žen a mužů

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) je znalostním centrem EU. Podporuje politiky a příslušné orgány v úsilí o zajištění rovnosti mezi ženami a muži pro všechny Evropany tím, že jim poskytuje konkrétní odborné znalosti a srovnatelné a spolehlivé údaje o rovnosti žen a mužů v Evropě.

Více informací:

<http://eige.europa.eu>

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/eurogender

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444